

Bruxelles, 14.3.2018.
COM(2018) 250 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU I VIJEĆU**

Izvješće o napretku u provedbi Europskog migracijskog programa

1. UVOD

Europski migracijski program i dalje predstavlja sveobuhvatan okvir za rad EU-a u području migracija. Nastavljaju se poduzimati koraci u svim ključnim područjima rada Programa, ali izazov i pritisak koji predstavljaju migracije i dalje je vrlo visok, uzimajući u obzir geopolitičku nestabilnost i dugoročne demografske i socioekonomske trendove u europskom susjedstvu i šire.

Ovo izvješće donosi pregled napretka i razvoja u svim područjima rada, uključujući zaštitu djece¹, od posljednjeg izvješća Komisije iz studenoga 2017.². Njime se ujedno procjenjuje napredak postignut u skladu s planom Komisije za postizanje dogovora do lipnja 2018. o sveobuhvatnom paketu mjera za migracije predstavljenom na sastanku čelnika EU-a u prosincu 2017.³. Izvješće prikazuje sveobuhvatnu prirodu rada i potrebu za zadržavanjem intenziteta napora koje EU ulaže u svim područjima.

Konačno, u ovom se izvješću utvrđuju i konkretne ključne mjere potrebne kako bi odgovor EU-a bio i dalje učinkovit, posebice potreba za dodatnim financijskim ulaganjem država članica i EU-a za pružanje potpore djelovanju EU-a u pogledu vanjske dimenzije migracija.

2. STANJE NA GLAVNIM MIGRACIJSKIM RUTAMA

Tijekom 2017. migrantska situacija postala je stabilnija, ali i dalje predstavlja izazov. S gotovo 205 000 nezakonitih prelazaka granice zabilježenih 2017., bilo je otprilike 28 % manje dolazaka nego 2014., godinu prije krize⁴. Međutim, stanje je osjetljivo, a rad na svim migracijskim rutama nastaviti će se 2018. kako bi se zadržao trend pada. Istovremeno, iako pada, pritisak na nacionalne migracijske sustave, i dalje je na visokoj razini. Tijekom 2017. u EU-u je podneseno 685 000 zahtjeva za azil (što predstavlja smanjenje od 43 % u usporedbi s 2016.), uključujući 160 000 zahtjeva koje su podnijela djeca⁵, a države članice izdale su gotovo jedan milijun prvostupajskih odluka o azilu⁶.

¹ COM(2017) 211 final od 12.4.2017. Komisija će redovito na internetu ažurirati pregled napretka provedbe mjera utvrđenih u Komunikaciji o zaštiti djece migranata: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/rights-child/children-migration_en.

² COM(2017) 669 final od 15.11.2017.

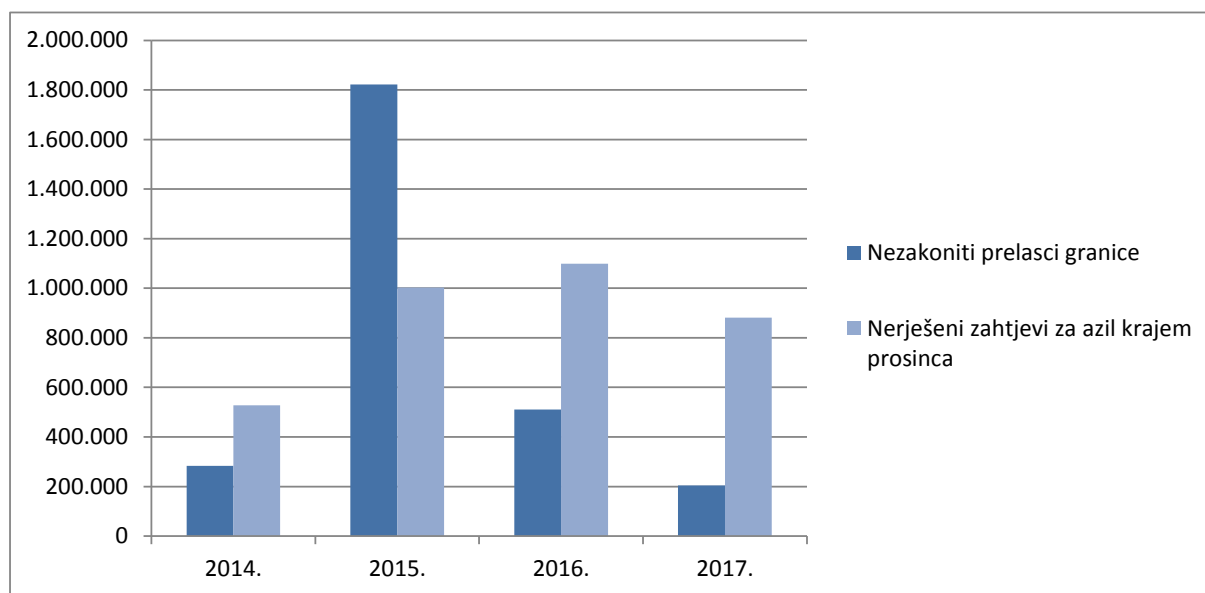
³ COM(2017) 820 final od 7.12.2017.

⁴ Podaci Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu.

⁵ Podaci Fonda Ujedinjenih naroda za djecu (UNICEF).

⁶ Podaci Europskog potpornog ureda za azil.

Otkriveni nezakoniti prelasci vanjske granice EU-a i neriješeni zahtjevi za azil na kraju godine u EU-28 u razdoblju 2014.–2017.

Izvor podataka: Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (otkriveni nezakoniti prelasci granice) i Eurostat (neriješeni zahtjevi za azil). Napomena: podaci za neriješene zahtjeve za azil 2017. ne obuhvaćaju Španjolsku i Cipar (podaci nisu dostupni).

Istočnosredozemna ruta

Na istočnosredozemnoj ruti nastavljen je trend migracijskih tokova zabilježen od donošenja Izjave EU-a i Turske u ožujku 2016. Tijekom cijele 2017. istočnosredozemnom rutom stiglo je 42 319 migranata, dok ih je 2016. stiglo 182 227⁷. Do 6. ožujka 2018. zabilježeno je 3 126 dolazaka na **grčke otoke** u usporedbi s 2 689 u istom razdoblju 2017.⁸. Relativni udio glavnih država iz kojih migranti dolaze blago se promijenio. Tijekom 2017. najviše je bilo državljana Sirije (40 %), Iraka (19 %) i Afganistana (11 %). Od početka 2018. došlo do male promjene te je Sirijaca bilo 32 %, Iračana 27 %, a Afganistanaca 13 %.

Iako je nedavno bilo vrlo malo prelazaka iz Turske u Italiju, Cipar, Bugarsku i Rumunjsku, broj nezakonitih prelazaka iz Turske u **Grčku preko kopnene granice** veći je u usporedbi s prethodnim godinama. Broj tih prelazaka porastao je za gotovo 80 % tijekom 2017. u usporedbi s 2016. i iznosio je više od 5 500, a do 4.–5. ožujka 2018. otkriveno je 838 nezakonitih prelazaka granice u usporedbi s 291, koliko je zabilježeno u istom razdoblju 2017. Valja napomenuti da najveći dio tih prelazaka (više od 50 % prelazaka ove godine) čine državljani Turske.

Zapadnobalkanska ruta

Trend relativne stabilnosti duž zapadnobalkanske rute tijekom 2017. zadržan je 2018. Pojačane granične kontrole i usklađena suradnja između država članica EU-a, agencija EU-a i zemalja zapadnog Balkana i dalje otežavaju nezakonit tranzit preko zapadnobalkanske rute. Međutim, pojačane kontrole na glavnim rutama mogu potaknuti stvaranje novih ruta ili preusmjerenje na druge. To također može potaknuti krijumčarske mreže da prilagode svoje načine rada i da se posluže novim tehnikama kojima se migranti dovode u veću opasnost kako

⁷ Podaci Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu.

⁸ Podaci grčke policije.

bi zadržale svoje profitne marže. To zahtijeva stalne napore u svrhu nadzora razvoja situacije i suradnje protiv krijumčara.

Većina otkrivenih nezakonitih prelazaka vanjske granice EU-a zabilježena je na granicama sa Sirijom. Osim toga, postoje znakovi da se kroz Albaniju, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu stvaraju sporedne rute prema Hrvatskoj i Sloveniji. Iznimno je važno i stalno pratiti sve veći broj otkrivenih slučajeva državljana Irana koji pokušavaju ući u EU kroz zemlje zapadnog Balkana. Povećani broj pokušaja zabilježen u posljednjih nekoliko mjeseci vremenski se podudara s odlukom Srbije o odobrenju ulaska bez vize za državljane Irana. Većina pokušaja nezakonitog ulaska u EU zabilježena je na letovima iz Beograda, pri čemu su upotrijebljeni krivotvoreni ili prijevorno dobiveni dokumenti. Konačno, potrebno je pažljivo pratiti migracijske tokove iz zemalja zapadnog Balkana natrag prema Grčkoj jer je tijekom 2017. zabilježen znatan porast otkrivenih tokova iz Albanije u Grčku, iako je ukupan broj malen⁹.

Srednjosredozemna ruta

Komisija se uvelike usredotočila na upravljanje migracijskim tokovima duž srednjosredozemne rute, temeljeći se pritom na Okviru za partnerstvo u području migracija¹⁰ i Izjavi iz Malte¹¹. Međutim, tu rutu i dalje upotrebljava najveći broj ljudi koji dolaze u Europu preko mora, unatoč znatnom smanjenju u odlascima iz Libije od sredine srpnja 2017. Tijekom 2017. u Italiju je tom rutom došlo 119 369 osoba, što je 34 % manje u odnosu na 2016. Tijekom 2018. do 6. ožujka zabilježeno je 5 457 dolazaka, što je otprilike 65 % manje nego što je zabilježeno u istom razdoblju 2017. Porijeklo migranata koji su tijekom 2018. došli tom rutom pokazuje znatnu promjenu: najviše je državljana Eritreje (24 %), Tunisa (20 %) i Nigerije (6 %), dok je 2017. najviše bilo državljana Nigerije (15 %), Gvineje (8 %) i Côte d'Ivoire (8 %).

I dalje se znatno povećavaju odlasci iz Tunisa prema Italiji; dosad je tijekom 2018. zabilježeno 20 % odlazaka iz Tunisa (svih državljanstava).

Trend smanjenja broja osoba stradalih na moru iz 2017. nastavio se 2018. Od 1. veljače 2016. više od 286 300 migranata spašeno je u operacijama EU-a za potporu talijanskoj obalnoj straži. Međunarodna organizacija za migracije izvijestila je da je libijska obalna straža 2017. spasila više od 20 300 migranata u libijskim teritorijalnim vodama te više od 2 000 u siječnju 2018., čemu je pomoglo vraćanje plovila od strane Italije nakon osposobljavanja članova posade. Međutim, ruta je i dalje vrlo opasna, osobito jer krijumčari prilagođavaju svoj rad tako da se migrante dovodi u veću opasnost. Procjenjuje se da su 2017. na moru stradale i nestale 2 853 osobe, što predstavlja pad od 38 % u odnosu na 2016.¹². Operacije traganja i spašavanja provedene su i u pustinji u Nigeru: tijekom 2017. spašeno je više od 2 000 migranata, 1 100 u operacijama traganja i spašavanja koje su provedene s Međunarodnom organizacijom za migracije.

Zapadnosredozemna/atlantska ruta

⁹ Porast od 25 % od siječnja do studenoga 2017. u usporedbi s istim razdobljem 2016. (izvor: Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu).

¹⁰ COM(2016) 385 final od 7.6.2016.

¹¹ <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

¹² Izvor: Projekt Međunarodne organizacije za migracije u vezi s nestalim migrantima (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

U lipnju 2017. počeo je rasti broj dolazaka zapadnosredozemnom/atlantskom rutom, a taj se trend nastavlja. Tijekom 2017. tom je rutom u Španjolsku došlo 28 349 migranata, što je više nego dvostruko više u usporedbi s 2016. Ta brojka obuhvaća povećani broj pokušaja prelazaka preko kopnene granice u španjolske autonomne gradove Ceuta i Melilla, prelaske preko mora iz Maroka i Alžira i zračnim putem iz zračnih luka u Dakaru i Casablanci. Ukupni broj dolazaka u Španjolsku (zapadnosredozemnom rutom, atlantskom rutom i preko Ceute i Melille) tijekom 2018. do 4. ožujka iznosio je 3 804, što je gotovo 17 % više nego u istom razdoblju 2017. (3 260)¹³. Dosad je tijekom 2018. najviše nezakonitih prelazaka tom rutom zabilježeno za državljane Gvineje (17 %), Maroka (17 %), Malija (15 %), Côte d'Ivoirea (13 %) i Gambije (7 %). Tijekom 2017. najviše je bilo državljana Maroka (21 %), Alžira (18 %), Côte d'Ivoirea (14 %), Gvineje (13 %) i Gambije (11 %).

3. POTPORA EU-A UPRAVLJANJU MIGRACIJAMA

Istočnosredozemna ruta – Potpora Grčkoj i Bugarskoj

Ključni element u potpori EU-a državama članicama i dalje je pristup putem **žarišnih točaka**. Unatoč napretku ostvarenom u pogledu poboljšanja uvjeta u postojećim objektima, broj raspoloživih mjesta u žarišnim točkama u Grčkoj i dalje je nedovoljan. Dana 8. ožujka na otocima je bilo prisutno 12 926 migranta (od čega 10 020 u žarišnim točkama), što je znatno veći broj nego službeni broj raspoloživih mjesta (manje od 8 000). Uloženi su naponi kako bi se povećali kapaciteti i zajamčilo da su objekti prikladno opremljeni za zimu. U Moriji je postavljeno 60 novih stambenih jedinica, čime je kapacitet povećan za 700 mjesta. Uvjeti su poboljšani na Kosu i Lerosu. Međutim, i dalje je veliki problem to što lokalna nadležna tijela ne osiguravaju lokacije za dodatne kapacitete za prihvat i zadržavanje prije udaljavanja. Grčka nadležna tijela trebaju odmah pronaći i rješenje za pružanje usluga usmenog prevođenja na otocima u okviru nacionalnog programa.

Općenito, na otocima i na kopnu postoji stalni nedostatak prikladnih skloništa za maloljetnike bez pratnje. Grčka nadležna tijela trebaju ubrzati postupak uspostave, uz financijsku pomoć EU-a, 2 000 dodatnih mjesta za prihvat maloljetnika bez pratnje diljem Grčke. Osnovani su timovi za zaštitu djece i provodi se njihovo osposobljavanje u svim žarišnim točkama u Grčkoj: to je dio šireg nastojanja da se u skladu s komunikacijom Komisije iz travnja 2017. prednost da potrebama djece migranata.

Kako bi se postigli opipljivi i trajni rezultati, grčka tijela moraju stalno pratiti sve te mjere.

Do 7. ožujka 2018. 21 847 osoba **premješteno je** iz Grčke, uključujući 513 maloljetnika bez pratnje. U Grčkoj i dalje boravi 149 podnositelja zahtjeva čije je premještanje prihvaćeno, ali koje tek treba premjestiti, uključujući 32 maloljetnika bez pratnje¹⁴.

EU i dalje pruža znatnu **financijsku potporu Grčkoj** radi suočavanja s izazovima povezanim s migracijama. Od početka 2015. Komisija je dodijelila 393 milijuna EUR hitne pomoći, uz 561 milijun EUR dostupan u okviru nacionalnih programa za razdoblje od 2014. do 2020. Osim toga, u okviru Instrumenta za hitnu potporu¹⁵ dosad je pruženo više od

¹³ Podaci Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu. Brojke za siječanj i veljaču 2018. obuhvaćaju dolaske zapadnosredozemnom rutom preko mora i atlantskom rutom.

¹⁴ To se uglavnom odnosi na Irsku (131) i Njemačku (18). Osim toga, za još 20 podnositelja zahtjeva grčka nadležna tijela čekaju odgovor Njemačke.

¹⁵ Uspostavljen Uredbom Vijeća (EU) 2016/369 od 15. ožujka 2016. o pružanju hitne potpore unutar Unije.

440 milijuna EUR za 2016. i 2017., a za 2018. dostupno je još 198 milijuna EUR. U Financijskom planu za 2018. izrađenom u prosincu 2017. utvrđene su osnovne potrebe, a njime će se olakšati postupni prijelaz s uporabe sredstava za hitne slučajeve na uporabu sredstava dodijeljenih Grčkoj u okviru nacionalnih programa.

Tijekom 2017. doprinos EU-a u iznosu od 24 milijuna EUR Programu potpomognutog dobrovoljnog povratka i reintegracije koji provodi Međunarodna organizacija za migracije pomogao je 5 656 migranata da se vrate u svoje države podrijetla, uključujući 1 683 s otoka. Na taj je način do 1. ožujka 2018. pomognuto 760 migranata u povratku svojim domovima, uključujući 242 s otoka. U suradnji s Agencijom UN-a za izbjeglice EU financira i opsežan program za pružanje potpore kapacitetima za prihvata na kopnu u okviru programa smještaja u unajmljenim objektima, čime se nastoji pružiti smještaj na kopnu za do 25 000 osoba do sredine 2018., uz 2 000 mjesta raspoloživih u okviru programa smještaja u unajmljenim objektima na otocima. Opseg programa prilagođen je kako bi se pokrile nastale potrebe.

Ključan dio potpore EU-a Grčkoj predstavlja i rad **agencija EU-a**. Timovi u okviru Europskog potpornog ureda za azil pružaju potporu grčkim nadležnim tijelima u identifikaciji i registraciji potencijalnih podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i pružaju ključne informacije migrantima. Stručnjaci daju savjete o procjeni državljanstva te pridonose otkrivanju mogućeg krivotvorenja dokumenata. Tim od 14 stručnjaka pruža i posebnu potporu grčkom tijelu za žalbe tražitelja azila kako bi se uklonile prepreke i povećala učinkovitost donošenja odluka. Tijekom 2018. posebna će pozornost biti usmjerena na pružanje potpore grčkim nadležnim tijelima u razvoju i provedbi sustava za praćenje prihvata. Do 7. ožujka ured je u Grčku rasporedio ukupno 72 nacionalna stručnjaka, kojima pomažu 76 članova privremenog osoblja i 84 usmena prevoditelja.

Do 5. ožujka 2018. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu rasporedila je 801 stručnjaka na moru i grčkim kopnenim granicama. Time se pruža potpora nadležnim tijelima u provedbi pristupa putem žarišnih točaka, uključujući identifikaciju, registraciju i uzimanje otisaka prstiju migranata, učinkovitu kontrolu vanjskih granica, rješavanje problema sekundarnih kretanja i olakšavanje vraćanja. Agencija ujedno financira raspoređivanje 280 grčkih policijskih službenika. Od rujna 2016. u Grčku je raspoređeno nekoliko skupina stručnjaka Europol, koji provode sekundarne sigurnosne provjere. Do 5. ožujka 2018. ukupno je 19 Europolovih gostujućih službenika i dva člana osoblja Europol raspoređeno na pet lokacija u Grčkoj. U ocjeni programa Europolovih gostujućih službenika¹⁶ krajem 2017. utvrđeno je da je „*prisutnost Europolovih, gostujućih službenika' na terenu [...] neophodna za provedbu učinkovitih sekundarnih sigurnosnih provjera*”. Ocjena je sadržavala i niz preporuka za daljnje jačanje djelotvornosti programa i ostvarenje njegova punog potencijala.

EU pruža i znatnu financijsku pomoć **Bugarskoj** u području migracija i upravljanja granicama. U okviru nacionalnih programa Bugarskoj je dodijeljen 97,1 milijun EUR, a nakon preispitivanja na sredini razdoblja u okviru Fonda za unutarnju sigurnost – Granice bit će dodijeljeno još 10,5 milijuna EUR. Taj je iznos dopunjen s još 172 milijuna EUR hitne pomoći od početka 2015. Napredak provedbe nacionalnih programa zadovoljavajuć je, iako bi provedba hitne pomoći mogla biti brža. S obzirom na manjak u doprinosima država članica u pogledu stručnjaka, broj raspoređenih članova osoblja Agencije za europsku graničnu i obalnu

¹⁶ Ocjenu programa Europolovih gostujućih službenika koji obuhvaća raspoređivanje u Grčku i Italiju proveo je tim koji se sastojao od predstavnika Europol, Komisije i nekoliko država članica (prvenstveno Grčke i Italije te Bugarske, Francuske, Njemačke, Poljske i Nizozemske). Upravni odbor Europol prihvatio je 13. prosinca 2017. završno izvješće o ocjenjivanju i postigao suglasnost o tome da će Europol izraditi Akcijski plan kako bi proveo preporuke iz izvješća.

stražu ne ispunjava potrebe (u razdoblju do 28. ožujka 2018. postoji manjak od 42 stručnjaka).

Izjava EU-a i Turske

Provedbom izjave EU-a i Turske i dalje se postižu konkretni rezultati u pogledu smanjivanja nezakonitih i opasnih prelazaka i spašavanja života u Egejskom moru, uključujući preseljenjem Sirijaca kojima je potrebna međunarodna zaštita. Turska granična straža nastavila je s aktivnostima patroliranja. Broj osoba koje su stradale na moru znatno je smanjen: 2017. na moru su stradale 62 osobe, a 2016. stradalo ih je 434¹⁷.

Provedbom Izjave EU-a i Turske osigurana je u okviru **Instrumenta za izbjeglice u Turskoj** i praktična potpora sirijskim izbjeglicama i zajednicama domaćinima u Turskoj. Instrument se pokazao jednim od najbržih i najučinkovitijih mehanizama za pružanje potpore EU-a. Projekti su osmišljeni i provedeni u bliskoj suradnji s turskim nadležnim tijelima¹⁸. Rad Instrumenta vrijednog 3 milijarde EUR počeo je u rekordnom roku. Svi su ugovori u okviru Instrumenta potpisani do kraja 2017., a u tijeku je provedba svih 72 projekata¹⁹. Već je isplaćeno više od 1,85 milijardi EUR. Veliki uspjeh Instrumenta, kako u okviru ukupnog pristupa Strategije EU-a i Turske tako i u pružanju odlučne potpore izbjeglicama na terenu, dobar je odraz partnerstva između EU-a, država članica i Turske.

Zahvaljujući Instrumentu gotovo 1,2 milijuna najranjivijih izbjeglica prima mjesečne isplate u okviru Mreže socijalne zaštite u hitnim slučajevima. U okviru Instrumenta osigurana je nastava turskog jezika za 312 000 djece i obrazovni materijali za 500 000 učenika. Financiranjem su obuhvaćena i savjetovanja u okviru osnovne zdravstvene skrbi za gotovo 764 000 izbjeglica te je cijepljeno više od 217 000 dojenčadi sirijskih izbjeglica (vidjeti Prilog 2.)²⁰.

Zajedničkim financiranjem EU i države članice omogućili su partnerski pristup upravljanju Instrumentom. U središtu je instrumenta odbor u kojem sve države članice sudjeluju donošenjem odluka i u kojem Turska ima savjetodavnu ulogu. To se pokazalo vrlo učinkovitim i ne bi bilo moguće samo financijskim sredstvima EU-a. U Izjavi EU-a i Turske utvrđeno je da „kada ta sredstva budu gotovo u potpunosti iskorištena”, EU će „mobilizirati dodatna sredstva [...] u iznosu od dodatne tri milijarde eura do kraja 2018.”²¹. Kao nastavak tog rada od ključne važnosti EU sada treba isplatiti sljedeći obrok od 3 milijarde EUR. Komisija danas donosi Odluku u tu svrhu²². Zbog drugih stavki za koje su potrebna financijska sredstva iz proračuna EU-a – ponajprije ostale potrebe povezane s migracijama navedene u ovom izvješću – najveći mogući doprinos iz proračuna EU-a iznosi 1 milijardu EUR, a preostale 2 milijarde EUR i dalje trebaju financirati države članice na istoj osnovi kao i prvi obrok. Kako bi se izbjegao manjak u sredstvima Instrumenta, prvi ugovori za sljedeći obrok trebaju biti potpisani u ljeto 2018.

¹⁷ Izvor: Projekt Međunarodne organizacije za migracije u vezi s nestalim migrantima (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

¹⁸ Dodatne informacije mogu se pronaći u tablici projekata dostupnoj na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf.

¹⁹ Za jedan projekt još se čeka supotpis.

²⁰ COM(2018) 91/3 final od 14.3.2018.

²¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/>

²² C(2018) 1500 od 14.3.2018.

Još jedan ključan aspekt rada bila je potpora Komisije i agencija EU-a grčkoj službi za azil i žalbenim odborima za bržu obradu zahtjeva za azil, čime bi se poboljšala provedba **vraćanja u Tursku na temelju Izjave**²³. To je dovelo do poboljšanja poput znatnog smanjenja zaostataka u prvom stupnju na većini otoka, čime se smanjilo prosječno vrijeme potrebno za obradu zahtjeva za azil u prvom stupnju na otprilike dva mjeseca. Međutim, i dalje postoje brojni nedostaci utvrđeni u prošlim izvješćima²⁴.

Ubrzani postupci azila neophodni su za ubrzavanje vraćanja u Tursku. Od ožujka 2016. registrirano je 2 164 vraćanja²⁵, od kojih je samo 563 do 9. ožujka 2018. bilo rezultat negativne sudske odluke o zahtjevu za azil u drugom stupnju. Očekivalo se da će dugoočekivana presuda Državnog vijeća donijeti veću pravnu sigurnost radu žalbenih odbora, ali od donošenja presude stopa rješavanja postupaka povećala se tek neznatno. Grčka vlada radi na preispitivanju mjerodavnog zakonodavstva o azilu u Grčkoj, pri čemu se razmatraju izmjene kojima bi se pridonijelo smanjenju kašnjenja, uskladila područja primjene suspenzivnog učinka žalbi sa zahtjevima prava EU-a i predvidjeli stroži rokovi za pokretanje predmeta pred Visokim upravnim sudom i za ispitivanje daljnjih zahtjeva. Sljedeći bi korak bilo podnošenje izmjena grčkom Parlamentu.

Nastavak dolazaka na Egejske otoke i sporo provođenje vraćanja uzrokuju stalni pritisak na prihvatne kapacitete žarišnih točaka. Grčka nadležna tijela odgovorila su provođenjem transfera ranjivih tražitelja azila na kopno. Kako bi se zajamčila trajna učinkovitost Izjave EU-a i Turske, postignut je dogovor o strožem pristupu identifikaciji ranjivih tražitelja azila. Upotrebljava se predložak za poboljšanje dosljednosti u utvrđivanju ranjivosti i priprema se operativni priručnik.

Preseljenje iz Turske na temelju Izjave EU-a i Turske nastavlja se, ali sporijim tempom u usporedbi s rekordnim brojem Sirijaca preseljenih u razdoblju od svibnja do listopada 2017. Iako je 2017. ukupno 16 država članica pridonijelo preseljenju migranata iz Turske na temelju Izjave, ove godine pridonijelo je samo nekoliko njih. Od ključne je važnosti zadržati održiv tempo te da države članice nastave sudjelovati u programu preseljenja. Od izvješća o napretku iz studenoga preseljene su 1 122 osobe, čime je ukupan broj osoba preseljenih od donošenja Izjave porastao na 12 476²⁶. Potrebno je aktivirati **dobrovoljni humanitarni program prihvata**, zajedno sa standardnim operativnim postupcima koje su države članice podržale u prosincu 2017. Svi su elementi i uvjeti, koji su utvrđeni u Izjavi EU-a i Turske, sada ispunjeni i program je spreman za aktivaciju. Time će se zajamčiti nastavak preseljenja i pružiti sigurna i zakonita alternativa nezakonitoj migraciji u EU.

U pogledu provedbe **Plana liberalizacije viznog režima** Turska je početkom veljače podnijela Europskoj komisiji plan rada u kojem je utvrđeno kako Turska namjerava ispuniti preostalih sedam mjerila u pogledu liberalizacije viznog režima²⁷. Komisija ocjenjuje prijedloge Turske i uslijedit će daljnja savjetovanja s turskim tijelima.

Kako bi se dopunio rad EU-a s Turskom od ključne je važnosti nastaviti rješavanje stanja u **Siriji i ostalim susjednim zemljama** suočenima s golemim izazovom pružanja pomoći

²³ U EASO je raspoređeno 57 nacionalnih stručnjaka radi podrške provedbi Izjave EU-a i Turske u Grčkoj.

²⁴ Vidjeti COM(2017) 470 final od 6.9.2017. i COM (2017) 669 final od 16.11.2017.

²⁵ Od 20. ožujka 2016. izvršena su 1 563 vraćanja u Tursku na temelju Izjave EU-a i Turske i 601 vraćanje na temelju bilateralnog protokola Grčke i Turske o prihvatu.

²⁶ Dosad je 16 država članica EU-a preselilo Sirijce iz Turske, i to Austrija, Belgija, Hrvatska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal, Španjolska i Švedska.

²⁷ Vidjeti COM(2017) 470 final od 6.9.2017.

velikom broju izbjeglica. Na Konferenciji o Siriji koja će se održati u organizaciji EU-a i Ujedinjenih naroda 24. i 25. travnja 2018. EU namjerava ponoviti svoje prethodne napore; u travnju 2017. EU je pristao staviti na raspolaganje **560 milijuna EUR** iz proračuna za 2018. za potrebe pomoći i zaštite. Jordan i Libanon te njihove zajednice domaćini i dalje pružaju potporu životnim potrebama izbjeglica, a obje su zemlje učinile važne korake prema omogućavanju obrazovanja za svu djecu izbjeglice. EU će i dalje pružati potporu Libanonu (334 milijuna EUR, uz ugovorenih 247 milijuna EUR) i Jordanu (228 milijuna EUR, uz ugovorenih 126 milijuna EUR), pri čemu će prioritet biti pružanje zaštite i pomoći najranjivijim osobama.

Zapadnobalkanska ruta

Iako se broj nezakonitih prelazaka granice na toj ruti stabilizirao na relativno niskoj razini, i dalje postoji znatna razina krijumčarenja. Sporazum između Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu i Albanije parafiran je 12. veljače 2018., čime je Agenciji omogućeno pružanje pomoći u području upravljanja vanjskim granicama, kao i brzo raspoređivanje timova na državnom području Albanije u slučaju nagle promjene migracijskih tokova. Komisija trenutačno vodi pregovore o sličnim sporazumima sa Srbijom i bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom.

Osim što na migrantsku i izbjegličku krizu na zapadnom Balkanu odgovara financijskim sredstvima EU-a, Komisija nastavlja olakšavati suradnju i razmjenu informacija, uključujući putem videokonferencija među zemljama duž rute koje se održavaju svaka dva tjedna i pruža znatnu potporu za bolje upravljanje migracijama u regiji. Ta je obveza ojačana nedavno donesenom strategijom pod naslovom „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU-a sa zapadnim Balkanom”²⁸. Uz pomoć Međunarodne organizacije za migracije do 7. ožujka 2018. izvršena su 53 potpomognuta dobrovoljna povratka iz Srbije, 16 iz Bosne i Hercegovine i 8 iz Crne Gore. Europski centar za borbu protiv krijumčarenja migranata pri Europolu i dalje pruža potporu istragama država članica. Tijekom 2017. održana su četiri akcijska dana uz potporu Europolu, tijekom kojih su na zapadnom Balkanu provedena 64 uhićenja. Eurojust podupire istrage i kazneni progon te pruža praktične savjete stručnjacima u okviru tematske skupine za sprečavanje nezakonitog krijumčarenja imigranata.

Sljedeći koraci:

- grčka nadležna tijela trebaju ubrzati provedbu povrataka u Tursku u skladu s Izjavom, osobito uvođenjem izmjena grčkog zakonodavstva i dovršetkom dogovora s Europskim potpornim uredom za azil kako bi se omogućile učinkovite operacije u Grčkoj i dodatna podrška žalbenim odborima;
- grčka nadležna tijela na svim razinama trebaju surađivati kako bi zajamčila bolje kapacitete za prihvata i uvjete u žarišnim točkama;
- države članice trebaju zajamčiti dostatnu potporu stručnjaka radu agencija EU-a u Grčkoj i Bugarskoj;
- relevantne države članice trebaju odgovoriti na sve neriješene zahtjeve koje je podnijela Grčka i uspješno premjestiti sve preostale prihvatljive podnositelje zahtjeva;
- treba žurno sklopiti sporazume između Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu i zemalja zapadnog Balkana koje nisu države članice EU-a;
- nakon što su ispunjeni svi preduvjeti, sada treba aktivirati dobrovoljni humanitarni program prihvata radi premještanja izbjeglica iz Turske;

²⁸ COM(2018) 65 final od 6.2.2018.

- treba mobilizirati drugi obrok Instrumenta za izbjeglice u Turskoj uz dodatni proračun od 3 milijarde EUR, pri čemu EU i države članice pridonose na istoj osnovi kao i kod prvog obroka.

Srednjosredozemna ruta

- Potpora Italiji

Nastavlja se pružanje potpore provedbi **pristupa putem žarišnih točaka** (provjera, identifikacija, uzimanje otisaka prstiju, registracija, informiranje, ispitivanje i preusmjeravanje). Talijansko Ministarstvo unutarnjih poslova razmatra mogućnost uspostave triju dodatnih žarišnih točaka tijekom 2018. S obzirom na nepredvidivost tokova od ključne je važnosti da Italija uspostavi te dodatne žarišne točke kao dio plana za nepredviđene događaje za ljeto.

Agencije EU-a nastavljaju pružati veliku potporu. Europski potporni ured za azil trenutačno je u Italiju rasporedio 40 nacionalnih stručnjaka kojima 51 član privremenog osoblja i 100 kulturnih posrednika pomažu u ubrzanju službene registracije zahtjeva za međunarodnu zaštitu diljem zemlje i pružanju potpore povjerenstvima za azil. Osim toga, Ured pruža potporu Italiji u provedbi nedavno donesenog zakonodavstva²⁹ kojim se jača zaštita djece migranata. Stručnjaci europske granične i obalne straže pružaju potporu u postupcima prethodne identifikacije, procjene državljanstva, provjere, uzimanja otisaka prstiju i ispitivanja pristiglih migranata. Nadalje, održavaju se praktične rasprave između stručnjaka agencija kako bi se zajamčilo stvaranje snažnije povezanosti između odluka o azilu i vraćanju. Od veljače 2017. u Italiju je raspoređeno nekoliko skupina stručnjaka Europol, koji provode sekundarne sigurnosne provjere. Do 5. ožujka 2018. ukupno je 16 Europolovih gostujućih službenika i tri člana osoblja Europol raspoređeno na pet lokacija u Italiji.

Do 7. ožujka 2018. 11 999 osoba **premješteno je** iz Italije, uključujući 174 maloljetnika bez pratnje. U Italiji i dalje borave 224 podnositelja zahtjeva (uključujući 48 maloljetnika bez pratnje) čiji su zahtjevi za premještanje prihvaćeni, a koji čekaju transfer većinom u Njemačku (137), Nizozemsku (22), Portugal (19), Austriju (15) i Hrvatsku (14). Nadalje, Italija je poslala 709 zahtjeva za premještanje (uključujući za 106 maloljetnika bez pratnje), većinom u Njemačku (529), Francusku (95), Nizozemsku (46) i Portugal (29), na koje još nije primila odgovor.

EU pruža znatnu **financijsku pomoć** Italiji u području migracija i upravljanja granicama. Nakon donošenja Akcijskog plana od 4. srpnja 2017.³⁰ premašena je neposredna dodatna financijska potpora Italiji u iznosu od 35 milijuna EUR za provedbu reformi jer joj je do kraja 2017. dodijeljena hitna potpora u iznosu od 39,92 milijuna EUR za jačanje kapaciteta u žarišnim točkama i drugim područjima za iskrcavanje migranata. Stoga potpora EU-a dosad dodijeljena Italiji iznosi ukupno 189 milijuna EUR. Tom hitnom pomoći dopunjuje se potpora EU-a talijanskim nacionalnim programima u području migracija i unutarnjih poslova, koji ukupno iznose više od 650 milijuna EUR³¹.

²⁹ Konkretno, Zakonom 47/2017 (takozvani „Legge Zampa”) koji je stupio na snagu u svibnju 2017. uvedeni su holistički, multidisciplinarni i neinvazivni postupci procjene dobi, predviđeno je relativno brzo uvođenje sustava dobrovoljnih predstavnika (nekoliko tisuća građana prijavilo se tijekom posljednjih nekoliko mjeseci, a talijanska nadležna tijela trenutačno organiziraju njihovo osposobljavanje uz potporu EASO-a) i skraćen je zakonski rok za pružanje dugoročnog smještaja.

³⁰ SEC(2017) 339 od 4.7.2017.

³¹ Za razdoblje od 2014. do 2020. to iznosi 387,7 milijuna EUR u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju, uključujući 43,6 milijuna EUR za premještanje/preseljenje te 266 milijuna EUR u okviru Fonda za unutarnju sigurnosti, od čega 201,5 milijuna EUR za granice i vize te 64,5 milijuna EUR za policiju.

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu pokrenula je 1. veljače 2018. novu operaciju, **zajedničku operaciju Themis**, koja je zamijenila zajedničku operaciju Triton u središnjem Sredozemlju, kako bi se bolje odrazile promjene migracijskih obrazaca i spriječio prekogranični kriminal. Plovila koja sudjeluju u zajedničkoj operaciji Themis nastaviti će spašavati živote u središnjem Sredozemlju. Obvezna su pružati pomoć u svim akcijama traganja i spašavanja, neovisno o području rada, na poziv odgovornog koordinacijskog centra za spašavanje na moru.

Sljedeći koraci:

- Italija treba uspostaviti tri dodatne žarišne točke, kako je planirano;
- s talijanskim nadležnim tijelima treba finalizirati sljedeću fazu pružanja hitne pomoći;
- države članice trebaju odgovoriti na sve neriješene zahtjeve koje je podnijela Italija i brzo premjestiti sve preostale prihvatljive podnositelje zahtjeva, pri čemu apsolutni prioritet imaju maloljetne osobe;
- Italija treba nastaviti provedbu svih mjera utvrđenih u Akcijskom planu od 4. srpnja 2017.

- *Libija i regija te zemlje duž rute*

EU je na strašne uvjete s kojima su suočeni brojni migranti u Libiji i na opsežnu krijumčarsku aktivnost odgovorio intenzivnim radom kako bi se zadovoljile neposredne potrebe migranata, stabilizirala zajednica i pomoglo blokiranim migrantima da se vrate domovima ili da pronađu siguran put u Europu ako trebaju zaštitu.

Broj osoba kojima je pružena pomoć u napuštanju Libije znatno je povećan otkako je **zajednička radna skupina Afričke unije, Europske unije i Ujedinjenih naroda**³² osnovana i odlučila povećati broj potpomognutih dobrovoljnih povrataka iz Libije (uz pomoć Međunarodne organizacije za migraciju)³³ i evakuacija u okviru mehanizma za hitni tranzit (putem Agencije UN-a za izbjeglice, UNHCR). Ispunjeni su ciljevi dodatnih 15 000 potpomognutih dobrovoljnih povrataka do veljače 2018.³⁴ i evakuacije 1 300 osoba do početka 2018. Ti naponi nastaviti će se u svrhu dovršetka evakuacije zadržanih migranata i osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita i iskorjenjivanje neizdrživih uvjeta u kojima se oni drže.

Uspjeh mehanizma za hitni tranzit ovisi o postupku u dvije faze, u kojem su u drugoj fazi osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita, a koje su evakuirane iz Libije, preseljene iz Nigera. Dosad je preseljeno samo 25 evakuiranih osoba. Potrebni su naponi za hitno preseljenje iz Nigera. Države članice trebaju nastaviti blisko surađivati s Agencijom UN-a za izbjeglice (UNHCR) i ubrzati provedbu preuzetih obveza kako bismo mogli izvršiti evakuaciju iz Libije i potom brzo preseljenje iz Nigera. S te je strane važno da Agencija UN-a za izbjeglice (UNHCR) učini sve što je u njezinoj moći kako bi ubrzala upućivanje slučajeva preseljenja državama članicama.

³² Radna skupina uspostavljena je na marginama petog sastanka na vrhu Afričke unije i Europske unije (AU-EU), koji je održan 29. i 30. studenoga 2017. u Abidjanu u Côte d'Ivoireu.

³³ U kontekstu Libije Međunarodna organizacija za migracije primjenjuje načelo „pomoći pri dobrovoljnom humanitarnom povratku” kada govori o potpomognutim dobrovoljnim povratcima s obzirom na neizdržive uvjete u kojima se nalaze blokirani migranti u Libiji.

³⁴ Tijekom cijele 2017. bilo je 19 370 potpomognutih dobrovoljnih povrataka, a 6 238 od početka faze evakuacije (tj. od 28. studenoga do 31. prosinca 2017.).

Rad radne skupine podržala je zajednička daljnja misija koja je u veljači posjetila Tripoli radi rješavanja prepreka, kao što su ograničenja u pogledu državljanstva. S libijskim tijelima raspravljalo se o pitanjima kao što su potreba za rješavanjem problema mučenja i nehumanog postupanja u centrima za zadržavanje, kao i o mjerama za postupno ukidanje sustava proizvoljnog i sustavnog zadržavanja migranata i mjerama protiv krijumčarenja.

Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku i dalje ima ključnu ulogu u radu EU-a. Dana 26. veljače dogovoreno je poduzimanje daljnjih koraka u pogledu dobrovoljnog vraćanja i evakuacije s novim programom vrijednim 115 milijuna EUR, kojim se nastavlja pružati potpora Agenciji EU-a za izbjeglice (UNHCR) i Međunarodnoj organizaciji za migracije. Međutim, s obzirom na trenutačnu dinamiku vraćanja iz Libije, dostupnim sredstvima moći će se pokriti potpora reintegraciji za samo nekoliko mjeseci. Osim toga, mješoviti migracijski program vrijedan 90 milijuna EUR znači da te organizacije mogu nastaviti povećavati svoju prisutnost na točkama iskrcavanja i u centrima za zadržavanje kako bi pružale liječničku i izravnu pomoć migrantima i izbjeglicama. Zahvaljujući tome 33 000 migranata izvan centara za zadržavanje i u njima primilo je izravnu pomoć u obliku pokrivača, odjeće i higijenskih potrepština. Nadalje, 10 000 migranata primilo je liječničku pomoć. Pomoć je pružena više od 3 500 raseljenih libijskih obitelji. Objekti za zdravstvenu skrb primili su medicinsku opremu,³⁵ uključujući agregate i kola hitne pomoći³⁶. Radi se i na pružanju potpore lokalnim poljoprivrednicima kako bi očuvali proizvodnju na pogođenim područjima, što je dopunjeno izgradnjom kapaciteta u cilju jačanja tehničkih kapaciteta poljoprivrednika i otpornosti zajednice. Mobilizirana su dodatna sredstva za dopunu Uzajamnog fonda EU-a za suradnju s uredom Visokog povjerenika za ljudska prava na programu namijenjenom rješavanju položaja migranata u Libiji u pogledu ljudskih prava. U pripremi su i drugi programi. U prosincu 2017. ugovoren je projekt vrijedan 46,3 milijuna EUR za pomoć upravljanju libijskim granicama, pripremljen u partnerstvu između Komisije i Italije u okviru Uzajamnog fonda EU-a te se počinje s njegovom provedbom. Dana 7. ožujka postignut je dogovor o još jednom uzajamnom fondu EU-a radi pružanja potpore libijskim općinama.³⁷ Programom vrijednim 50 milijuna EUR poboljšat će se uvjeti života ranjivog stanovništva i zajednica domaćina razvojem kapaciteta libijskih općina za pružanje osnovnih usluga (zdravstvena skrb, obrazovanje, sanitarna infrastruktura, voda). Aktivnosti će biti prilagođene potrebama lokalnih nadležnih tijela na temelju bliske koordinacije s predsjedničkim vijećem i vladom nacionalnog jedinstva. Program je osmišljen u suradnji s Italijom.

Doprinos država članica programskom dijelu Uzajamnog fonda EU-a za sjevernu Afriku bio je ključan. Nakon rasprave u Europskom vijeću države članice obvezale su se na dodatne doprinose u iznosu od 158,6 milijuna EUR za Uzajamni fond, ponajprije za obnovu sredstava tog programskog dijela. Ti doprinosi, zajedno s dodatnim sredstvima izdvojenima iz proračuna EU-a, omogućili su nastavak ključnih programa u prvom tromjesečju 2018. Međutim, kako se programi učinkovito provode i postižu svoj početni kapacitet, bit će potrebno proširiti ih; to će vrijediti za područja kao što su potpomognuti dobrovoljni povratak, zaštita, upravljanje granicama i potpora općinama. Stoga će biti potrebna dodatna sredstva, prvenstveno iz proračuna država članica, ali i iz EU-ova proračuna. Trenutačni portfelj projekata za 2018. i uspješnih projekata za koje se očekuju da će se nastaviti 2019. iznosi 390 milijuna EUR, a iako je otprilike 165 milijuna EUR ostalo u programskom dijelu ili su ta sredstva već izdvojena u proračunu EU-a ili su se na njih obvezale države članice, i dalje

³⁵ Međunarodna organizacija za migracije pruža potporu trima centrima za pružanje osnovne zdravstvene skrbi u Sabhi (koji opslužuju 32 000 osoba) i jednom u Qatrounu (koji opslužuje 3 500 osoba).

³⁶ UNDP je isporučio određeni broj kola hitne pomoći općinama Murzuq i Kufra i započeo je sanaciju klinike u Benghaziju.

³⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5144_en.htm

ostaje **manjak financijskih sredstava od 225 milijuna EUR**. Valja napomenuti da to pokriva rad izravno relevantan za Libiju, ali rad u druga dva programska dijela, na primjer u području reintegracije, ima veliki utjecaj na uspješnost djelovanja EU-a u Libiji.

Napori koje EU ulaže u potporu dvjema **libijskim obalnim stražama** nastavljaju se i dalje. U okviru operacije Sophia dosad je osposobljen otprilike 201 član osoblja libijske mornaričke obalne straže, uključujući pet posada ophodnih brodova u okviru kombinacije osposobljavanja na moru i na kopnu. U tijeku je planiranje za nastavak obalnog elementa osposobljavanja tijekom 2018. te jačanje nadzora, a prva će izvješća biti zaključena u ožujku 2018. U okviru mreže Seahorse za Sredozemlje Malta je pružila osposobljavanje u području traganja i spašavanja, a daljnje osposobljavanje pružit će Italija. Uspostava sigurne komunikacijske mreže u Sredozemlju u svrhu razmjene informacija o nezakonitim migracijama morskim rutama sada ulazi u završnu fazu, a mreža bi trebala postati operativna u drugoj polovini 2018. EU pruža i potporu suradnji između talijanske obalne straže i libijske obalne straže radi ocjenjivanja kapaciteta u području traganja i spašavanja te provedbe studije izvedivosti u pogledu uspostave libijskog koordinacijskog centra za spašavanje na moru.

Nastavlja se raditi na poboljšanju prikupljanja i razmjene informacija između svih tijela EU-a. U tijeku je uspostava pilot-projekta u svrhu pružanja potpore agencijama EU-a i osoblju EUNAVFOR MED-ove operacije Sophia kako bi zajedno radili u okviru jedinice za informacije o kaznenim djelima unutar operacije Sophia radi optimiziranja uporabe informacija prikupljenih u okviru navedene operacije u cilju sprečavanja, istrage i progona kaznenih djela, u skladu s relevantnim zakonskim mandatima. Misija EU-a za pomoć na granicama u Libiji osigurala je ograničenu prisutnost u Tripoliju za pet članova operativnog osoblja koji su trenutačno raspoređeni po načelu rotacije. Misija je 2017. sve više surađivala s libijskim nadležnim tijelima, uključujući pružanje pomoći libijskim nadležnim tijelima za pripremu reformi upravljanja libijskim granicama. Ta će prisutnost postupno biti proširena čim to dopuste sigurnosni uvjeti.

EU nastavlja raditi na uključivoj **političkoj tranziciji** u Libiji u skladu sa zaključcima Vijeća iz srpnja 2017.³⁸.

- *Zemlje duž rute*

Nastavlja se rad sa zemljama tranzita i podrijetla na migracijskim rutama u Africi. U prosincu 2017. dogovoreno je još 28 programa u okviru **Uzajamnog fonda EU-a za Afriku** u iznosu od ukupno 468,27 milijuna EUR. Djelovanje obuhvaća projekte jačanja otpornosti ranjivih zajednica i stvaranja radnih mjesta, uključujući za mlade i za zajednice domaćine, kao i borbu protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima. Najnoviji programi dogovoreni u veljači 2018. usmjereni su na zaštitu migranata u Sahelu, potporu potpomognutim dobrovoljnim povratcima iz Libije, održivu reintegraciju migranata, evakuaciju i potporu preseljenju te održivu reintegraciju migranata povratnika u Etiopiju.

Daljnji rad u okviru Uzajamnog fonda od ključne je važnosti. Uzajamni fond dosad je odobrio ukupno 147 programa u svoja tri programska dijela (Sahel i jezero Čad, Rog Afrike i sjeverna Afrika) u ukupnoj vrijednosti od više od 2,5 milijardi EUR te su potpisani ugovori vrijedni nešto više od 1,5 milijardi EUR. Iako je najhitniji prioritet 2017. bio programski dio za sjevernu Afriku, nastavak rada na ostalim programskim dijelovima jednako je tako od ključne

³⁸ Zaključci Vijeća o Libiji od 17.7.2017. (dok. 11155/17).

važnosti za sveobuhvatnu strategiju. Portfelj budućih djelovanja za **programski dio za Sahel i jezero Čad** procijenjen je na 775 milijuna EUR, pri čemu je dosad osiguran 201 milijun EUR. Portfelj budućih djelovanja za **programski dio za Rog Afrike** procijenjen je na 904 milijuna EUR identificiranih u pogledu projekata, dok je 469 milijuna EUR³⁹ dostupno u smislu resursa. To ukazuje na ukupni manjak financijskih sredstava za dva programska dijela od otprilike 1 milijarde EUR za 2018.–2019. Projekti u pripremi usmjereni su na potporu dijalozima o migracijama, pristup osnovnim uslugama, zaštitu izbjeglica i njihove dugoročne razvojne potrebe, sprečavanje trgovanja ljudima i krijumčarenja migranata te reintegraciju migranata nakon vraćanja. Iako su navedena dva programska dijela obuhvaćena Europskim razvojnim fondom i proračunom EU-a, to ujedno pokazuje da se pritisak za financiranje projekata povezanih s migracijama vrši na različite dijelove Uzajamnog fonda te da trenutačno raspoloživa sredstva i pričuve EU-a neće biti dovoljni za ispunjenje utvrđenih potreba.

U međuvremenu, partnerske financijske institucije pokazale su vrlo snažan interes za **Plan vanjskih ulaganja** i njegov Europski fond za održivi razvoj. Odaziv na prvi poziv u vezi s predloženim programima ulaganja u okviru prva dva investicijska područja „Održiva energija i povezivost” i „Financiranje mikro, malih i srednjih poduzeća” Jamstvenog fonda znatno je nadmašio očekivanja. Vrijednost primljenih prijedloga već premašuje ukupni kapacitet Jamstvenog fonda za svih pet investicijskih područja. Jamstveni fond privukao je i interes trećih strana, kao što je Zaklada Billa i Melinde Gates koja je nedavno najavila doprinos u iznosu od 50 milijuna USD. Kako bi se odgovorilo na potražnju, potrebni su dodatni doprinosi jamstvu. Potporom EU-a operacijama kombiniranog financiranja 2017. u područjima kao što su promet, energetika, okoliš, poljoprivreda, urbani razvoj i lokalna poduzeća, trebala bi se osloboditi javna i privatna ulaganja u ukupnoj vrijednosti od oko 9,6 milijardi EUR, uključujući 5,6 milijardi EUR za 30 velikih projekata u subsaharskoj Africi. Kao posljedica toga trebat će razmotriti povećanje financiranja u okviru Plana vanjskih ulaganja: doprinosi država članica tom financiranju bit će od ključne važnosti za odgovor na rastuću potražnju.

Financiranje je ključno za daljnji učinak na terenu. Na primjer, potpora EU-a **Nigeru** imala je središnju ulogu u njegovim nastojanjima da se smanji broj nezakonitih migranata koji prolaze kroz Agadez. Njihov je broj pao s prosječno 340 dnevno 2016. na 40–50 dnevno 2017. Zajednički istraživački tim za jačanje operativnih i pravosudnih sposobnosti nigerske policije uspostavljen je i radi. To je 2017. dovelo do podizanja 76 optužnica pred državnim odvjetništvom za kaznena djela povezana s trgovanjem ljudima ili krijumčarenjem migranata te je razbijeno 7 nacionalnih i 12 međunarodnih kriminalnih mreža i zaplijenjeno 29 vozila i 6 motocikala. Potpora za slične oblike suradnje između tijela kaznenog progona država članica i trećih zemalja u borbi protiv krijumčarenja migranata uvodi se putem namjenskog poziva za dodjelu bespovratnih sredstava za regiju sjeverne Afrike. Istovremeno, kako bi osigurao izvore prihoda koji su alternativa krijumčarenju migranata, EU pruža potporu lokalnim zajednicama u sjevernom Nigeru. Civilna misija zajedničke sigurnosne i obrambene politike „EUCAP Sahel Niger” od studenoga 2017. provodi redovite terenske posjete u regiji kako bi prepoznala nezakonite migracijske tokove, analizirala trendove i rute, obavila procjene potreba, provela projekte i pružila osposobljavanje i opremu. Misija je sada ojačana kako bi se unaprijedio njezin rad protiv krijumčarenja migranata i trgovanja ljudima, drogom i oružjem.

³⁹ Uključujući sredstva trenutačno dostupna u programskom dijelu Uzajamnog fonda EU-a za Rog Afrike te moguću dodjelu sredstava u iznosu od 146 milijuna EUR u okviru preispitivanja na sredini razdoblja za tu regiju.

Taj će se rad objediniti na ministarskoj konferenciji koju je vlada Nigera sazvala za 16. ožujka i na kojoj će sudjelovati zemlje Sahela, EU i nekoliko država članica.

EU, Afrička unija i skupina G5 Sahel⁴⁰ u Bruxellesu su 23. veljače 2018. održali međunarodnu konferenciju na visokoj razini o sigurnosti i razvoju u **Sahelu**, koja je okupila 32 šefa država ili vlada iz Europske unije i zemalja G5 Sahel zajedno s Ujedinjenim narodima, Afričkom unijom i brojnim drugim partnerima. Konferencija je bila usmjerena na stabilnost i stabilizaciju perifernih, prekograničnih i nestabilnih područja Sahela. Nakon potpore EU-a zajedničkim snagama G5 Sahel iz 2017. u iznosu od 50 milijuna EUR putem Instrumenta mirovne pomoći za Afriku, EU se na konferenciji obvezao na još 50 milijuna EUR potpore u cilju borbe protiv terorizma, trgovine drogama, krijumčarenja migranata i trgovine ljudima. Zahvaljujući konferenciji obećano je ukupno 414 milijuna EUR potpore zajedničkim snagama G5 Sahel, koje će nastaviti primati dodatnu potporu i od triju zajedničkih sigurnosnih i obrambenih misija u Sahelu.

Pojačan je i rad na suzbijanju krijumčarskih mreža u **Rogu Afrike** daljnjim razvojem regionalnog operativnog centra za postupak iz Khartouma financiranog iz Uzajamnog fonda EU-a za Afriku, čiji je cilj jačanje zajedničkih istraga zemalja Roga Afrike i drugih zemalja. Radi se na pripremi infrastrukture, uspostavi pravne osnove i određivanju osoblja koje će djelovati kao kontaktne točke i časnici za vezu.

Dijalog o migracijama EU-a i **Egipta** pokrenut u Kairu u prosincu 2017. pruža priliku za jaču i više stratešku suradnju u području migracija kao dio prioriteta Partnerstva EU-a i Egipta za razdoblje 2017.–2020. Potpisan je jedan projekt u okviru programa vrijednog 60 milijuna EUR dogovoren u listopadu 2017., a Europska komisija aktivno radi na početku provedbe. Nadalje, egipatska nadležna tijela aktivno su angažirana na tehničkoj razini i istražuje se mogućnost suradnje s Agencijom za europsku graničnu i obalnu stražu.

Tunis je trenutačno jedna od vodećih zemalja podrijetla za dolaske srednjosredozemnom rutom. Dijalog je pojačan i ponovno su pokrenuti pregovori o pojednostavnjenju viznog režima i ponovnom prihvatu. Tunis ostvaruje koristi od širokog raspona programa EU-a za bilateralnu i regionalnu suradnju, uključujući djelovanja koja se financiraju iz Uzajamnog fonda EU-a. Dana 22. veljače pokrenuta je platforma za suradnju u području krijumčarenja migranata radi pružanja potpore jačoj suradnji s lokalnim tijelima u toj regiji.

Na **regionalnoj** razini krajem 2017. potpisan je sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za programe regionalnog razvoja i zaštite u sjevernoj Africi u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju. Taj program obuhvaća Libiju, Egipat, Alžir, Maroko i Tunis te uključuje projekt koji provodi Agencija UN-a za izbjeglice u Libiji posebno usmjeren na poboljšanje mogućnosti ranjivih izbjeglica za preseljenje⁴¹.

Zapadnosredozemna ruta

Maroko ulaže napore u sprečavanje nezakonitih migracija surađivanjem na zaštiti granica, osobito sa Španjolskom. Posjet povjerenika Avramopouloua Rabatu u studenome 2017. bio je

⁴⁰ Skupina pet zemalja Sahela, uključujući Burkinu Faso, Mali, Mauritaniju, Niger i Čad.

⁴¹ Doprinos Fonda za azil, migracije i integraciju programima regionalnog razvoja i zaštite u sjevernoj Africi u okviru godišnjeg programa rada za 2016. iznosi 7,5 milijuna EUR, od čega su oko 1,2 milijuna EUR namijenjena za aktivnosti koje će se provoditi u Libiji. To slijedi dodjeli bespovratnih sredstava programima regionalnog razvoja i zaštite u sjevernoj Africi u okviru godišnjeg programa rada Fonda za azil, migracije i integraciju za 2015. u iznosu od 10 milijuna EUR.

prilika za obnovu suradnje u svrhu pripreme paketa pomoći za jačanje kapaciteta za upravljanje granicama. Ta bi pomoć nadogradila financiranje koje EU već pruža za potporu migracijskim politikama Maroka (35 milijuna EUR dodijeljeno u prosincu 2017., pri čemu je prvi obrok odmah isplaćen). Nadalje, u prosincu 2017. Uzajamni fond EU-a donio je novi program (4,58 milijuna EUR) radi poboljšanja zaštite i otpornosti migranata i izbjeglica, raseljenih osoba i zajednica domaćina u Maroku. Tim programom, koji je u skladu s nacionalnom migracijskom strategijom Maroka, pomoći će se akterima civilnog društva pri osvješćivanju o pravima migranata i pristupu pravnom savjetovanju te će se promicati integracija migranata u marokansko društvo. Tijekom razgovora o migracijama održanima u studenome Maroko je pristao i na ponovno pokretanje pregovora o sporazumu o ponovnom prihvatu.

U pogledu **Alžira** povećan je broj migranata s alžirskim državljanstvom koji nezakonito pristižu u Europu, iako su brojke u apsolutnom smislu i dalje niske. Alžir je i dalje važna zemlja za tranzit nezakonitih migranata koji pokušavaju doći do Maroka ili Libije, a najnovije informacije ukazuju na to da se migracijske rute preusmjeravaju iz Malija i Nigera prema Alžiru. Potreba za jačanjem dijaloga i suradnje u području migracija i mobilnosti istaknuta je na sastanku Odbora za pridruživanje održanom u prosincu 2017., a četvrti neformalni dijalog o migracijama između EU-a i Alžira održan je 28. veljače. Alžir trenutačno sudjeluje u regionalnim migracijskim programima (npr. u programu regionalnog razvoja i zaštite u sjevernoj Africi, programu Euromed Migracije), ali suradnja s EU-om još nije provedena u mjere posebno namijenjene za tu zemlju ili projekte koji se financiraju u okviru Uzajamnog fonda EU-a za Afriku.

Sljedeći koraci:

- provedba svih aktualnih projekata s Libijom i jamčenje kontinuiteta dogovorom o njihovoj drugoj fazi, kad je to prikladno;
- nastavak rada s radnom skupinom EU-a, Afričke unije i Ujedinjenih naroda radi pružanja pomoći ljudima da napuste Libiju i libijskim nadležnim tijelima u svrhu iskorjenjivanja sustavnog zadržavanja migranata;
- Agencija EU-a za migrante (UNHCR) i države članice trebaju nastaviti ulagati napore radi evakuacije i preseljenja u okviru mehanizma za hitni tranzit, pri čemu države članice trebaju hitno provoditi preseljenja;
- uvođenje zajedničkih istražnih timova u drugim ključnim zemljama;
- jačanje učinkovite suradnje s Marokom, Tunisom i Alžirom paralelno s nastavkom rada na sklapanju dogovora o vraćanju i ponovnom prihvatu;
- EU i države članice trebaju zajedno osigurati prikladna sredstva za tri programska dijela Uzajamnog fonda EU-a za Afriku kako bi popunili sve moguće manjkove sredstava za hitne slučajeve.

4. VRAĆANJE I PONOVI PRIHVAT

Ostvaren je cilj utvrđen u planu Komisije iz prosinca 2017. o postizanju dogovora s trima partnerskim zemljama o **povratku i ponovnom prihvatu**. Nakon što je postignut dogovor o standardnim operativnim postupcima za vraćanje s Bangladešom, slični su dogovori postignuti s dvjema ključnim zemljama u subsaharskoj Africi i jednom u istočnoj Africi. Svi se ti dogovori provode. Utvrđuju se tehničke prepreke i relevantna rješenja kako bi se mogli ubrzati praktični koraci, kao što su identifikacijske misije i zajedničke operacije vraćanja. U bliskoj suradnji s državama članicama te uz mobiliziranje svih potrebnih instrumenata i alata

nastoje se postići daljnji praktični dogovori ili sveobuhvatni sporazumi o ponovnom prihvatu sa zemljama u subsaharskoj Africi.

U tom je području produbljena bilateralna suradnja sa zemljama u **Aziji**. O migracijama se raspravljalo na prvom sastanku zajedničkog odbora EU-a i Afganistana održanom 8. veljače 2018., uključujući važnost učinkovitog kombiniranja postupka vraćanja s reintegracijom. Primjenjuju se standardni operativni postupci s Bangladešom, a niz sastanaka nakon prvog sastanka zajedničke radne skupine EU-a i Bangladeša održanom u prosincu 2017. pomogao je u rješavanju pitanja provedbe. Postupak dobro napreduje i vraćanja se provode. S Pakistanom je postignut dobar napredak u uspostavi elektroničke platforme za obradu zahtjeva za ponovni prihvata. Suraduje se na razvoju mogućeg dijaloga o migracijama s Iranom i drugim ključnim zemljama.

Te rasprave imaju praktičnu potporu. Do prosinca 2017. započeti su svi programi kojima se podupire **reintegracija povratnika** u Afganistanu i Bangladešu u okviru posebne mjere koju je donijela Komisija. Najveći program potpore Afganistanu (39 milijuna EUR) započet je krajem 2017., uključujući pomoć za razvoj i provedbu okvira politike za povratnike i interno raseljene osobe te za provincijske akcijske planove za reintegraciju. Do kraja veljače 2018. 406 povratnika u Afganistan dobili su pomoć nakon dolaska, uključujući medicinsku i psihosocijalnu potporu, daljnji prijevoz prema krajnjem odredištu i privremeni smještaj. Uskoro će uslijediti aktivnosti za razvoj zajednice. Te će mjere biti ojačane i posebnim mjerama donesenima u rujnu 2017. vrijednima 196 milijuna EUR za potporu dijalozima o migracijama s Afganistanom, Pakistanom, Iranom, Irakom i Bangladešom kako bi se riješili kratkoročni, srednjoročni i dugoročni izazovi prouzročeni produljenim prisilnim raseljavanjem i migracijama u Aziji i na Bliskom Istoku.

Nastavljeni su i pregovori o sporazumima o pojednostavnjenju viznog režima i ponovnom prihvatu s **Tunisom** (drugi krug pregovora održan je 28. studenoga 2017., a treći je predviđen za travanj) i **Kinom** (prvi krug). Tijekom razgovora o migracijama održanima u studenome 2017. Maroko je pristao i na ponovno pokretanje pregovora o sporazumu o ponovnom prihvatu, koji su bili obustavljeni zadnje tri godine. Komisija od 2002. ima mandat za vođenje pregovora o sporazumu o ponovnom prihvatu s **Alžiirom**, ali pregovori nisu nimalo napredovali.

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu daje potporu rastućem broju operacija vraćanja. Od sredine listopada 2017. provedeno je 135 operacija vraćanja uz potporu Agencije, kojima je obuhvaćeno više od 5 000 osoba. Glavne su uključene zemlje zapadnog Balkana, kao i Tunis, Gruzija i Pakistan, dok je najveći broj operacija obuhvaćao Njemačku, Italiju, Francusku, Belgiju i Austriju⁴². Potpora Agencije operacijama vraćanja država članica nastaviti će se povećavati. Rad Agencije obuhvaća utvrđivanje potreba i kapaciteta država članica u pogledu vraćanja, raspoređivanje časnika za vezu u države članice i pokretanje operacija vraćanja, koje provodi sama Agencija. Sastanak na visokoj razini o vraćanju održan je s državama članicama u siječnju 2018. kako bi se potaknula potpuna upotreba tih opcija. Komisija je istovremeno pružila potporu posebnoj inicijativi država članica za razvoj europskog pristupa vraćanju i reintegraciji putem Europske mreže instrumenata za vraćanje i reintegraciju, koja uključuje financijsku potporu od 15 milijuna EUR. Mreža će postati potpuno funkcionalna do ljeta 2018., a voditi će je

⁴² Razdoblje izvješćivanja od 16.10.2017. do 7.3.2018.; podaci iz Frontexove aplikacije za vraćanje (*Frontex Application Return*).

Nizozemska uz sudjelovanje 13 drugih država članica i dviju pridruženih zemalja. Valja nastaviti s radom kako bi se ispunili ciljevi iz plana Komisije iz prosinca 2017.

Nadalje, postojeći projekti u području vraćanja i reintegracije, kao što su Europska inicijativa za integrirano upravljanje vraćanjem i mreža europskih časnika za vezu zaduženih za vraćanje, nedavno su ojačani s pomoću dodatnog financiranja kako bi mogli odgovoriti na povećanu potražnju. Točne i brze statističke informacije mogu imati važnu ulogu u poticanju napretka u upravljanju vraćanjem i ponovnim prihvatom. I dalje postoje nedostaci i kašnjenja u pružanju takvih **statističkih podataka** od strane država članica. Komisija razmatra uvođenje izmjena pravila EU-a o prikupljanju i redovitom pružanju statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti kako bi zajamčila sveobuhvatan pregled i otklonila neke od utvrđenih nedostataka.

U kontekstu njezina prijedloga za izmjenu Zakonika o vizama Komisija danas predlaže jačanje upotrebe vizne politike kao alata za postizanje napretka u suradnji u području vraćanja i ponovnog prihvata sa zemljama izvan EU-a. Bit će uspostavljeni stroži uvjeti za obradu zahtjeva za vizu za državljane zemalja izvan EU-a koje ne surađuju u postupku vraćanja i ponovnog prihvata na zadovoljavajući način.

Sljedeći koraci:

- napredak u tekućim pregovorima s partnerskim zemljama o dogovorima o ponovnom prihvatu i vraćanju;
- države članice trebaju u potpunosti iskoristiti nedavno postignute pregovore o vraćanju i ponovnom prihvatu te povećati broj zahtjeva za ponovni prihvati u predmetne zemlje;
- poboljšanje pružanja statističkih informacija o migracijama i međunarodnoj zaštiti;
- Europski parlament i Vijeće trebaju brzo napredovati s pregovorima o prijedlogu Komisije od 14. ožujka o izmjeni Zakonika o vizama.

5. BOLJE UPRAVLJANJE VANJSKIM GRANICAMA

Modernizacija upravljanja vanjskim granicama dio je plana iz prosinca 2017. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu nastavlja pružati potporu državama članicama kroz zajedničke operacije na glavnim migracijskim rutama u istočnom, središnjem i zapadnom Sredozemlju i na zapadnom Balkanu, raspoređivanjem više od 1 350 službenika graničnog nadzora i ostalog osoblja.

Za operativne aktivnosti za 2018. utvrđeni su ozbiljni nedostaci u preuzetim obvezama. Preuzetim obvezama pokrilo bi se samo 49 % stručnjaka i 44 % tehničkih sredstava za aktivnosti na kopnenim granicama. Za operacije na morskim granicama moglo bi se osigurati 85 % stručnjaka, ali samo 51 % tehničkih sredstava. Ti znatni nedostaci predstavljaju rizik od ozbiljnog ograničavanja provedbe aktivnosti planiranih za 2018. Agencija će uskoro organizirati sastanak na visokoj razini s državama članicama i Komisijom radi poboljšanja postupka preuzimanja obveza.

Gotovo je postignut potpuni stalni kapacitet obveznih **snaga za brzu reakciju**, pri čemu je 27 država članica imenovalo svoje službenike graničnog nadzora, što predstavlja 99 % potrebnog sastava snaga (1 481 od 1 500 službenika).

Iako su potvrđene određene dodatne obveze, nažalost u pogledu pričuve opreme za brzu reakciju nije postignut veliki napredak. **Sredstva EU-a** i dalje su dostupna za opremu, koja bi potom trebala pridonijeti potrebama Agencije. Komisija smatra da bi 2018. državama članicama mogla biti dodijeljena dodatna sredstva za te potrebe, uz 208 milijuna EUR koji su dani na raspolaganje 2015. i 2017. Međutim, države članice sada trebaju pojačati napore za provedbu prethodno dodijeljenih sredstava kako bi se njima moglo znatno pridonijeti uklanjanju postojećih nedostataka.

Ključno je područje rada Agencije priprema **procjene osjetljivosti** kako bi se utvrdili nedostaci u nadzoru granica država članica. Od 37 preporuka donesenih 2017. dosad je samo njih šest prijavljeno kao ispunjeno. Države članice moraju provesti sve preporuke iz 2017., a Agencija mora uspostaviti učinkovit mehanizam praćenja kako bi se zajamčila njihova potpuna provedba. Agencija trenutačno provodi ciklus procjene osjetljivosti za 2018.

Uredbom o europskoj graničnoj i obalnoj straži⁴³ definirano je načelo **europskog integriranog upravljanja granicama** i od Agencije se zahtijeva da uspostavi tehničku i operativnu strategiju za europsko integrirano upravljanje granicama. U tu je svrhu Komisija tijekom 2017.⁴⁴ organizirala namjenske sastanke s Europskim parlamentom i državama članicama; zaključci s tih sastanaka integrirani su u postupak utvrđivanja glavnih elemenata za razvoj strategije europskog integriranog upravljanja granicama. Kao sljedeći korak u tom procesu glavni elementi za razvoj strategije europskog integriranog upravljanja granicama utvrđeni u Prilogu 6. ne bi trebali služiti samo kao smjernice za tehničku i operativnu strategiju europskog integriranog upravljanja granicama, koji priprema Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu, te za nacionalne strategije država članica, nego bi trebali pružiti i daljnje informacije za razmatranja o mogućim scenarijima za budući razvoj europske granične i obalne straže, kako je utvrđeno u Komunikaciji Komisije o budućem višegodišnjem financijskom okviru⁴⁵. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu treba raditi na uspostavi tehničke i operativne strategije, a nacionalna nadležna tijela sada trebaju početi izrađivati odgovarajuće nacionalne strategije za integrirano upravljanje granicama.

Tijekom posljednjih nekoliko mjeseci EU je nastavio raditi na dvama važnim novim **IT sustavima** u području upravljanja vanjskim granicama. Prvo, u prosincu 2017. na snagu je stupila Uredba o sustavu ulaska/izlaska te Komisija očekuje da će on biti u potpunosti funkcionalan krajem 2020. Drugo, međuinstitucijski pregovori o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju, kojim će se omogućiti provedba naprednih procjena sigurnosti, nezakonitih migracija i javnog zdravlja prije nego što putnici koji nisu obvezni posjedovati vizu uđu u schengensko područje, dobro napreduju. Sustav bi tako postao operativan ubrzo nakon početka rada sustava ulaska/izlaska. Europski parlament i Vijeće istovremeno ostvaruju napredak u pregovorima o interoperabilnosti sustava za granice, migracije i sigurnost.

Sljedeći koraci:

- relevantne države članice trebaju brzo i u potpunosti ispuniti preporuke donesene u okviru procjene osjetljivosti iz 2017.;
- države članice trebaju bez odgađanja popuniti praznine u preuzetim obvezama za

⁴³ Uredba (EU) 2016/1624 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2016.

⁴⁴ Treće izvješće Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću i Vijeću o operativnosti europske granične i obalne straže, COM(2017) 219 final od 2.5.2017.

⁴⁵ Nov, moderan višegodišnji financijski okvir za Europsku uniju koja učinkovito ostvaruje svoje prioritete nakon 2020., COM(2018) 98 final od 14.2.2018.

operativne aktivnosti planirane za 2018., koje koordinira Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu na vanjskim granicama EU-a;

- na temelju glavnih elemenata utvrđenih u Prilogu 6. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu tijekom sljedećih mjeseci treba izraditi tehničku i operativnu strategiju za europsko integrirano upravljanje granicama, a države članice trebaju zajamčiti da su uspostavljene odgovarajuće nacionalne strategije.

6. PREMJEŠTANJE, PRESELJENJE I ZAKONITI PUTOVI

Premještanje podnositelja zahtjeva koji ispunjavaju uvjete za premještanje, a koje provode države članice, dragocjen je doprinos pružanju pomoći onima kojima je potrebna međunarodna zaštita i ublažavanju pritiska na sustave azila u državama članicama koje primaju mnogo izbjeglica. Nakon više od dvije godine program premještanja EU-a pokazao se uspješnim, pomaže izbjeglicama da započnu novi život i jamči bolju podjelu odgovornosti među državama članicama. Premješteno je više od 96 % svih prihvatljivih podnositelja zahtjeva registriranih za premještanje u Italiji i Grčkoj. Komisija je podsjetila sve države članice na njihove zakonske obveze i pozvala je države članice koje još nisu sudjelovale u premještanju da to učine bez odgađanja. Komisija je u srpnju 2016. pokrenula postupke zbog povrede, a 7. prosinca 2017. odlučila je uputiti predmete protiv Češke, Mađarske i Poljske Sudu Europske unije jer su nastavile kršiti svoje zakonske obveze.

Preseljenje EU-u i njegovim državama članicama omogućuje ispunjavanje obveze pružanja pomoći onima kojima je potrebna međunarodna zaštita i smanjivanje poticanja nezakonitih migracija. Od 22 504 preseljenja dogovorena 2015.⁴⁶ do 8. prosinca 2017., kada je istekla financijska potpora predviđena za taj program, provedeno je više od 86 % preseljenja. U 21 državu članicu i četiri pridružene zemlje⁴⁷ preseljene su 19 432 osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita, većinom iz Turske, Jordana i Libanona, ali i iz ostalih trećih zemalja.

Nakon preporuke Komisije iz rujna 2017.⁴⁸ novi program za preseljenje najmanje 50 000 osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita do 31. listopada 2019., za koji je osigurano 500 milijuna EUR iz proračuna EU-a, donijet će dodatni poticaj naporima EU-a u pogledu preseljenja. Države članice pozitivno su reagirale na preporuku te je dosad 19 država članica preuzelo gotovo 40 000 obveza⁴⁹, što predstavlja dosad najveći kolektivni angažman EU-a i njegovih država članica u pogledu preseljenja. Trenutačno se treba posebno usredotočiti na preseljenje iz prioritetnih regija kao što su Turska, Jordan, Libanon i afričke zemlje duž srednjosredozemne rute. Države članice preuzele su obveze za više od 27 000 preseljenja Sirijaca iz Turske, Jordana i Libanona i otprilike 7 000 preseljenja iz zemalja duž srednjosredozemne rute. Deset država članica već je preselilo 1 855 osoba u okviru tog novog EU-ova programa preseljenja⁵⁰. Komisija poziva ostale države članice da preuzmu obveze kako bi se dosegao cilj od 50 000.

⁴⁶ Zaključci Vijeća („o premještanju u skladu s multilateralnim i nacionalnim programima 20 000 osoba kojima je nužno potrebna međunarodna zaštita”) od 20.7.2015., dokument 11130/15.

⁴⁷ Belgija, Češka, Danska, Njemačka, Estonija, Francuska, Hrvatska, Island, Irska, Italija, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Austrija, Portugal, Rumunjska, Španjolska, Finska, Švedska, Švicarska i Ujedinjena Kraljevina.

⁴⁸ Preporuka Komisije od 27.9.2017. o poboljšanju zakonitih putova za osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita; C(2017) 6504.

⁴⁹ Belgija, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Estonija, Finska, Francuska, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal, Rumunjska, Slovenija, Španjolska, Švedska, Ujedinjena Kraljevina.

⁵⁰ Iako ne sudjeluje u novom EU-ovu programu preseljenja, Norveška je u istom razdoblju preselila 714 izbjeglica. Norveška nacionalna kvota za 2018. iznosi 2 120 mjesta.

Komisija poziva države članice da provedu 50 % preuzetih obveza do listopada u skladu s ciljem utvrđenim u planu iz prosinca. Uz stalno preseljenje iz svih prioriternih regija treba se hitno usmjeriti na preseljenje osoba evakuiranih iz Libije u Niger u okviru mehanizma za hitni tranzit.

Ukupni broj osoba preseljenih u okviru svih EU-ovih programa preseljenja od njihova pokretanja, uključujući Sirijce preseljene iz Turske na temelju Izjave EU-a i Turske, iznosi 29 314.

Komisija i nekoliko država članica koje su iskazale interes za uključivanje u privremene i dugoročne programe migracija, na temelju potreba tržišta rada i ponuda u državama članicama i odabranim trećim zemljama, osmišljaju ciljne **pilot-projekte zakonitih migracija**. Komisija poziva države članice da podnesu konkretne ponude s posebnim naglaskom na afričke zemlje u svrhu pokretanja rasprava s odabranim trećim zemljama.

U pogledu prijedloga o **plavoj karti EU-a** Europski parlament i Vijeće trebaju nastaviti nastojati pronaći kompromis koji bi imao stvarnu dodatnu vrijednost u pogledu ostvarenja zajedničkog cilja privlačenja visokokvalificiranih radnika.

Kako bi dodatno poticali integraciju na tržište rada, Komisija i europski socijalni i gospodarski partneri potpisali su u prosincu 2017. partnerstvo za **integraciju**⁵¹. U partnerstvu su utvrđeni relevantna ključna načela i obveze Komisije i gospodarskih i socijalnih partnera radi pružanja potpore i povećanja prilika integracije na tržište rada za izbjeglice i migrante koji zakonito borave u EU-u. Komisija će uključiti socijalne i gospodarske partnere u aktivnosti uzajamnog učenja u tom području. Jedna od aktivnosti Komisije u okviru partnerstva jest alat EU-a za profiliranje vještina državljana trećih zemalja⁵². Taj internetski alat sada je dostupan na svim jezicima EU-a te na glavnim jezicima zemalja pošiljateljica⁵³. Alat pomaže identificirati koje vještine pojedinac ima, a koje nema te ga tako usmjeriti na uspješnu integraciju na tržište rada. Krajem 2018. održat će se pregled stanja radi mjerenja postignutog napretka.

Komisija je 24. siječnja 2018. objavila „Priručnik za korištenje fondova EU-a za integraciju osoba migrantskog podrijetla”⁵⁴ kako bi nacionalnim i regionalnim tijelima pomogla pri boljem korištenju fondova EU-a za provedbu njihove integracijske politike, posebice u području prihvata, obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i pristupa javnim uslugama.

Sljedeći koraci:

- države članice trebaju dopuniti obveze preseljenja koje nedostaju kako bi se postigao cilj od 50 000 obveza u okviru novog programa, te istovremeno hitno preseliti osobe iz prioriternih regija. Osobito je hitno preseljenje osoba evakuiranih iz Libije u Niger;
- države članice trebaju podnijeti konkretne ponude kako bi se pokrenule rasprave s odabranim trećim zemljama o pilot-projektima zakonitih migracija.

⁵¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5352_hr.htm

⁵² Alat EU-a za profiliranje vještina državljana trećih zemalja dostupan je na: <https://ec.europa.eu/migrantskills/#/>

⁵³ To uključuje arapski, perzijski, paštunski, sorani, somalski, tigrinja i turski jezik.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2018/toolkit-on-the-use-of-eu-funds-for-the-integration-of-people-with-a-migrant-background.

7. ZAKLJUČAK I SLJEDEĆI KORACI

U prosincu 2017. Komisija je izradila plan za postizanje dogovora o sveobuhvatnom paketu mjera za migracije do lipnja 2018. Uspostava čvrstog i sveobuhvatnog sustava azila EU-a, koji će biti otporan na buduće krize i u čijem će središtu biti solidarnost i odgovornost, i dalje je iznimno važna. To znači da je potrebna reforma zajedničkog europskog sustava azila, koju treba dogovoriti i provesti, te održavanje zamaha u provedbi mjera utvrđenih u prosincu.

U ovom je izvješću prikazan široki raspon aktivnosti koje se financiraju iz proračuna EU-a i proračuna država članica kako bi se zajamčila djelotvorna provedba svih sastavnica Europskog migracijskog programa. To je financiranje od ključne važnosti za pružanje stvarne pomoći milijunima izbjeglica u Turskoj, upravljanje migracijama iz Libije i unutar nje te suradnju s partnerima diljem svijeta u rješavanju temeljnih uzroka migracija, borbi protiv krijumčarenja i trgovanja ljudima te jačanju nacionalnih sustava za upravljanje migracijama.

U budućnosti treba nastaviti provoditi i prikladno financirati široki raspon mjera koje EU provodi u okviru svoje vanjske migracijske politike, a za koje EU već iskorištava u najvećoj mogućoj mjeri fleksibilnost svojeg proračuna. To financiranje treba biti kombinacija sredstava iz proračuna EU-a i doprinosa iz proračuna država članica jer je partnerstvo u financiranju preduvjet za partnerstvo u upravljanju.

Unija i države članice sada su suočene prvenstveno s potrebom za financiranjem drugog obroka Instrumenta za izbjeglice u Turskoj, u ukupnom iznosu od 3 milijarde EUR. Doprinos Unije u iznosu od 1 milijarde EUR iz proračuna EU-a koji Komisija danas predlaže već će znatno premašiti raspoložive granice u poglavlju proračuna posvećenom vanjskom djelovanju. Veći doprinos iz proračuna Unije otežava daljnju sposobnost Unije da učinkovito financira druge programe povezane s migracijama te, općenitije, da odgovara na druge prioritete u pogledu vanjske politike u budućnosti. U tom pogledu u izvješću se ističu manjkovi u programskom dijelu Uzajamnog fonda EU-a za sjevernu Afriku, ali i za programske dijelove za Sahel, jezero Čad i Rog Afrike, za koje će biti potrebna zajednička mobilizacija dodatnih sredstava EU-a i država članica u sljedećim mjesecima; potreba za pružanjem potpore radu nakon Konferencije o Siriji u travnju 2017. i potreba za odgovorom na veliku potražnju za jamstvima u okviru Plana vanjskih ulaganja.

Zaključno, sporazum o drugom obroku Instrumenta za izbjeglice u Turskoj na istoj osnovi kao i prvi obrok bit će ključni dokaz da države članice rade u partnerstvu s EU-om i da se i dalje zalažu za čvrstu i učinkovitu migracijsku politiku EU-a.